

ΔΗΜΟΦΩΝ

Περί Τραπέζων...

Νομίζαμε ότι πεδαίνουμε για την πατρίδα. Δεν αρχίζαμε να συνειδητοποιήσουμε πως το κάναμε για τα θησαυροφοριλάκια των τραπέζων

Αναστάθ Θράσης

Τα τραπεζικά ιδρύματα είναι πιο επικίνδυνα για τις ελευθερίες μας από την εξουσία, την αυτοκρατορία και το στρατό μαζί

Τόμας Πέρερσον

Τι είναι η διάφορη για τράπεζα, μπροστά στο να ιδρύεις τράπεζα

Μπ. Μπρεχτ

Η διαφορά μεταξύ των τραπέζων και της Μαρίας είναι η εξής: Οι τράπεζες γνωρίζουν καλύτερα τα νομικά και ρυθμοτικά ζητήματα, αλλά η Μαρία καταλαβαίνει την κοινή γνώμην

Nicholas Nassim Taleb
(“Η κλίμη των Προκρούστη”)

Τράπεζα είναι το ιδρυμα που σου δανείζει λειτά αν μπορείς ν' αποδείξεις ότι δε σου χρειάζονται

Mark Twain

Η οκτώροτηρη βία είναι των τραπέζων

Ρομήν Γαβράς

Κοινωνία από το Νάνο Βαλαωρίτη, σελ. 2

Κοινωνία & άλλα από τον gerasimo-memoryland, σελ. 3

Παιδεία από την Ελένη Α. Ηλία & τον Σπύρο Κολλιάκο, σελ. 4-5

Ποιηση από τον Θεωνά Χαρατσή, σελ. 6

Λογοτεχνία από τον Γεώργιο Αγγέλη, σελ. 7

Περιβάλλον & Σεισμοί από την Κατερίνα Βασιλάκου, σελ. 8

ΔΗΜΟΦΩΝ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

Σύλλογος Ποιοτικής & Πολιτιστικής
Αναβάθμισης Δυτικής Αττικής
"Ο ΔΗΜΟΦΩΝ"

ΕΚΔΟΤΗΣ

Παναγιώτης Δημητρούλης
(Κτή.: 6977.781.753)

ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΕΓΡΑΦΗΣ ΜΕΛΩΝ/ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

Κοροπούλης Βασιλής

Κοροβέση Ελένη

Παπαϊωάννου Παναγιώτης

Υπεύθυνοι Ιστοδελίδας

Λαινάς Παναγιώτης -

Μποχάρτζας Γεωργίος

Υπεύθυνη Δημοσιών Σχέσεων

Κωνσταντίνα Πέππα

Τηλ./Fax: 210.55.58.291

Προεκπύπωση - Σελιδοποίηση

Μήταιοι - Ταιάμη Κατερίνα

Πτυχ. Τεχνολόγος Γραφικών Τεχνών

Ταχυδρομική Διεύθυνση

28ης Οκτωβρίου 3, 196 00

Μάνδρα Αττικής

Τηλ.: 210.55.56.507

e-mail: info@dimofon.gr

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

Αριθ. Λογ/σμου

5170039501733

Ετήσια Συνδρομή Μελών

Ιδιώτες: 10 Ευρώ

Οργανισμοί / Εταιρείες: 25 Ευρώ

Τα επώνυμα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις εκείνων που τα υπογράφουν. Επιτρέπεται η τυπωματική ή ολική αναδημοσίευση άρθρων, υπό την προϋπόθεση ότι θα αναγράφεται η πηγή τους. Η ύλη για το τεύχος "έκλεισε" στις 5/11/2012

Παρακαλούμε να στέλνετε το αντίγραφο της κατάθεσης στο fax του Συλλόγου ή ταχυδρομικώς για ενημέρωση. Ο "ΔΗΜΟΦΩΝ" ανταλλάσσεται με όλα τα έντυπα πολιτιστικού περιεχομένου.

Τι είχαμε, τι χάσαμε και τι μας μένει ακόμα

του Νάνου Βαλωντίτη

Χάσαμε τ' αυτοκίνητα, τα κινητά μας, τα ακίνητά μας, τα επιδόματα των Πάσχα και των Χριστουγέννων. Χάσαμε τον ώντο μας τη δουλειά μας, το μαγαζάκι, το καφενείο, την επιχείρηση, ρούχων, παπούτσιών, την ιστορία μας, το 1821, τη Σμύρνη, τη Μυκρά Ασία. Χάσαμε τα καπέλα μας, την αξιοπρέπειά μας, την μπέζα μας (Μπέζαμε μούτσους...), τις πνευματικές μας αξίες, τις αξίες στο Χρηματιστήριο, τις καρέκλες μας εποχής, στο Δημοφρατήριο, τις ντουλάπες, τους καθρέφτες.

Χάσαμε τη βούλαντινή μας ταυτότητα, ως γνήσιοι Ελλήνες απόγονοι εκείνων των άλλων Ελλήνων που δαματούργησαν χωρίς δάνεια, χωρίς θέσεις στο δημόσιο, αργομεθόδες στα Δέκα, στη Λυρική σκηνή, στη Δημόσια Τηλεόραση. Χάσαμε τα αυγά και τα πασχάλια μας, τα φρακά μας τα εισόδηματα από τους τεράστιους φόρους, τα ξενοδοχεία μας, τα πλοία τα εμπορικά, τα πλοία της γραμμής, τη φρίτη μας στο εξωτερικό, τους φίλους μας, που μας άφησαν χωρίς να το αντιτρέθουμε... μια νόχτα βροχερή, συννεφιασμένη.

Τι μας έμενε:

Ο Ήλιος ο Πρώτος, ο Δεύτερος, ο Τρίτος, ο Δήμος μας Πράσινης σκέψης, ο Ήλιατόρας, ο νοτός, ο αυτονόητος, μας έμεναν τα νησιά με τα καφετιά τους βράχα, που ήταν ωραία κάποτε, τα νησιά, όπως πον τα γυρεύαμε, που φάγημε να τα βρούμε, η βάλλασσα με τα γαλάζια κύματα, με τα καράβια, τα φέρι μποτ, τα ιστιοφόρα. Μας έμενε το φεγγάρι, αιρερέγγυο και αντό, μας έμεναν τα βονά, τα φαράγγια, οι λίμνες, τα δάση αν δεν είχαν καεί ακόμα, οι ακρογαλανές, οι αμφιουδάνες μας μπάνιο, το χαρτί και το στυλό να γράφουμε τα ποίημά μας και να τα πετάμε στο κάλαθο των αχρήστων, πως θα πληρώνει το χαρτί και το μελάνι, να τα δημιουργέμει.

Μας έμεναν τα ωραία κορίτσια με τα μακριά μαλλιά, και τα νέα παλικάρια, με τ' αξενύριστα γένια, άνεργοι οι περισσότεροι, μας έμεναν οι επηγραφές στις πόρτες, Ανοικτό, Κλειστό, Σύρατε, Σπρώξτε, οι παράξενες ψήφιες, οι φακές, τα μακαρόνια, τα καλαμαράκια, τα σουβλάκια, τα κρασιά, για να δεχάσουμε αυτά που χάσαμε, τις φίλωνάδες μας στις ζένες χώρες, τις σπουδές μας στο εξωτερικό, και τα πρηγά παρόμωνα. Μας έμενε ο Όμηρος, αν έρωντε καιρό να τον διαβάσουμε, ο Καβάφης, ο Εμπειρίκος, ο Σεφέρης, ο Ρίτσος, ο Εδόνης, ο Καρνιντάκης, ο Καρβαδίας, σας έμενα και εγώ, αν κάνετε έναν κόπο να με διαβάσετε.

Παγκόσμια Ημέρα Ψυχικής Υγείας. Δείγμα πολιτισμού;

«Γιορτάζεται κάθε χρόνο
στις 10 Οκτωβρίου,
προκειμένου να
ενισθητοποιήσει την
κοινή γνώμη
για τα φυσικά νοσήματα»,
μαδαίνουμε.

Έχοντας εργαστεί και ζήσει, στα πλαίσια της δουλειάς μου, για δύο μήνες σε ίδρυμα για άτομα με νοητική στέρηση και ψυχικές ασθένειες - να διευκρινίσω ότι πολλά τέτοια ίδρυματα λειτουργούν ως ταυτόχρονα γηροκομεία, ψυχιατρεία και ιδρύματα για άτομα με νοητική αναπτηρία, τρία σε ένα - έχω να πω ότι στις σημερινές, πολιτισμένες κοινωνίες, η ποινή του θανάτου δια της ρίψης στον Καιάδα που επέβαλλαν οι σκληροί, απολύτιστοι Σπαρτιάτες σε δύσους γεννιούνταν διαφορετικοί, έχει πλέον μετατραπεί μετά από δυόμισι χιλιάρια χρόνια «προόδου», σε ποινή ισόβιας κάθειρξης σε ευαγή ίδρυματα. Ιδρύματα όπου «φιλοξενούνται» σχιζιοφρενείς μαζί με άτομα με αυτισμό ή με σύνδρομο Down, έχοντας σαν παρέα ανθρώπους με καθαρή νοητική στέρηση (χωρίς δηλαδή κάποια ψυχική πάθηση) ή απλά κοινωνικά απόβλητους: όλοι οι «καλοί» χωράνε, ιδίως αν δεν νοιάζεται κανείς γι' αυτούς, και πρώτοι απ' όλους οι δικοί τους.

Τα προβλήματα, απ' όσο είδα ιδίοις όμμασι, πολλά: προσωπικό ανειδίκευτο, ακατάλληλο και πλήρως «ίδρυματοποιημένο» - η δουλειά σε ένα τέτοιο ίδρυμα αποτελεί για πολλούς το πλησιέστερο υποκατάστατο της εξασφάλισης στο δημόσιο, νιώθουν και λειτουργούν σαν δημόσιοι υπάλληλοι με όλα τα αρνητικά που αυτό συμπεριλαμβάνει, όπως η απέχθεια για κάθε είδους αλλαγές ή εκσυγχρονισμούς - διοικήσεις άσχετες ή με τα εντελώς δικά τους συμφέροντα - πολύ συχνά τέτοιοι χώροι γίνονται πεδία παιχνιδών εξουσίας και σκοπιμοτήτων, στις «πλάτες» των τροφίμων και εν ονόματί τους -, αδιάφορους ή εγκληματικά αμελείς (αν δεν μιλάμε και για περιπτώσεις σεξουαλικής ή άλλης κακοποίησης από βρεφική πλικά) γονείς και συγγενείς που «πετάνε» σε αυτά τα ίδρυματα τα παιδιά τους, τα αδέρφια τους, τα ανίψια τους, εκτός αν έχουν συμφέρον να τα κρατήσουν σπίτι για να εισπράττουν επιδόματα.

Όσον αφορά το προσωπικό, επειδή οι συνθήκες τόσο από άποψης απολαβών όσο και γενικότερα - φαντάζεστε τι εννοώ - δεν είναι και οι καλύτερες, τα ίδρυματα αυτά δύσκολα θα προσελκύσουν το απαιτούμενο εξειδικευμένο προσωπικό. Με συνέπεια να μαζεύουν σαν προσωπικό κάθε καρυδιάς - ανειδίκευτο - καρύδι, που δεν γνωρίζει πώς να χειρίστει πώς να αντιμετωπίσει τους τροφίμους: άνθρωποι, περισσότερο γυναικείς, μέτριας μόρφωσης που πιστεύουν ακράδαντα ότι με μοναδικό όπλο την «αγάπη» όλα θα λυθούν, όλα θα βρουν το δρόμο τους. Αντιμετωπίζοντας, βολικά για τις ίδιες, τους τροφίμους που φροντίζουν σαν μωρά (στο ίδρυμα που ο ίδιος εργάστηκα έτσι τους αποκαλούσαν) χωρίς ιδιαίτερες ανθρώπινες ανάγκες, πέραν αυτών ενός βρέφους. Ακόμα και άτομα με ελαφρότερης μορφής στέρηση, νέα παιδιά με αυτό που θα λέγαμε ψυχοκοινωνικά προβλήματα, θύματα περισσότερο

κακών γονιών και ατυχιών στη ζωή τους τσουβαλιάζονται και ίδρυματοποιούνται ακόμα και αν διαμένουν σε «σπίτια στην κοινότητα» ή σε άλλους χώρους εκτός ίδρυμάτων, εξαιτίας. Ξανά, του ανειδίκευτου, ανυποψίαστου προσωπικού, που μπορεί κι αυτά να τα αντιμετωπίζει σαν υπερμεγέθη βρέφη ή απλώς να μην ξέρει τι να κάνει.

Όσον αφορά τις διοικήσεις, βρίσκονται σε έναν διαρκή αγώνα δρόμου για εξεύφεση πάρων με κύριο αντίτα ένα αδιάφορο, απρόσωπο, ανάλυτο, κράτος αλλά πολλές φορές και γονείς και συγγενείς που αρνούνται να συνεργαστούν ή να βοηθήσουν, έχοντας τα χίλια δυο δικά τους προβλήματα. Υπό αυτές τις συνθήκες οικονομικής λιμοκτονίας, οι δυνατότητες ακόμα και της πιο υγιούς και φιλόδοξης διοικήσης σε ένα τέτοιο ίδρυμα παραμένουν, το λιγότερο που θα μπορούσε να πει κανείς, περιορισμένες, εξαναγκάζοντάς την απλώς να προσπαθεί να μην ισχύει το «κάθε πέρσι και καλύτερα». Αν βεβαίως μιλάμε για διοικήσεις που ενδιαφέρονται πραγματικά για αυτούς τους ανθρώπους και όχι με τις δικές τους μικροπολιτικές επιδώξεις, που πολλές φορές βλέπουν ένα τέτοιο ίδρυμα απλώς και μόνο σκαλοπάτι για κάτι «μηλότερο».

Αν τώρα έρθουμε στους γονείς και τους λοιπούς οικείους, μιλάμε για ανθρώπους που πολλές φορές αδυνατούν να βοηθήσουν τα ίδια τους τα παιδιά ή ευθύνονται οι ίδιοι κατά μεγάλο μέρος για την κατάστασή τους. Και στις περιπτώσεις αυτές αποτελούν περισσότερο μέρος του προβλήματος παρά της λύσης. Περιπτώσεις δηλαδή παιδιών με ήπιας μορφής νοητική στέρηση που εξαιτίας της έπεσαν θύματα γονεϊκής εκμετάλλευσης (οικονομικής, σεξουαλικής ή άλλης) με συνέπεια η κατάστασή τους να χειροτερέψει ή να συνοδευτεί από κάποια ψυχική πάθηση ή βαριά ψυχολογικά προβλήματα (και από εκεί και πέρα αυτοτραυματισμούς και άλλα που επιβαρύνουν την υγεία τους και δυσκολεύουν την αντιμετώπισή τους). Υπάρχουν βέβαια και οι γονείς που πραγματικά αγαπάνε τα παιδιά τους και ενδιαφέρονται, ψάχνουν απελπισμένα πώς να τα βοηθήσουν, αλλά βρίσκονται και νιώθουν μόνοι απέναντι στο προαναφερθέν ανύπαρκτο έως εντελώς αδιάφορο κράτος και μια επίσης αδιάφορη ή αντιμετώπιση τους.

Πάντα πίστευα ότι ο πολιτισμός μιας κοινωνίας αντανακλάται στο πώς φέρεται σε αυτούς που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη στους «πιο αδύναμους κρίκους» της. Εκεί φαίνεται κατά πόσον αυτή η κοινωνία ακολουθεί στενές, εργαλειακές λογικές ή βαθύτερες, ουσιαστικότερες, ανθρώπινες. Και νομίζω μπορεί ο καθένας να βγάλει ως προς αυτό τα συμπεράσματά του, από τα δείγματα που μέχρι σήμερα έχουμε. ●

Γεωλογία & Λογοτεχνία: Τα ηφαίστεια.

Σπύρος Γ. Κολλιάκος και Ελένη Α. Ηλία

Hδειπνιστημονική ή διαθεματική προσέγγιση της γνώσης είναι η σύγχρονη αντίληψη της διδακτικής. Η λογοτεχνία ειδικότερα, καθώς έχει τεράστια παιδαγωγική δύναμη, θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί στη διδασκαλία οποιουδήποτε γνωστικού αντικειμένου, συμβάλλοντας στην κατάκτησή του. Η αποτελεσματικότητα της λογοτεχνίας ως διδακτικού μέσου οφείλεται αποκλειστικά στην αυτενέργεια του αναγνώστη (W. Iser, *The Implied Reader*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1990, σσ. 30, 32, 41, 161, 165, 283-284, 291 και *The Act of Reading*, The Johns Hopkins University Press, Baltimore and London, 1991, σσ. 9, 18, 21, 151). Η δημιουργική φύση του αναγνωστικού ρόλου προκαλεί την απόλαυση, την τέρψη, χάρη στην οποία επιτυχάνεται η μάθηση. Μέσα από το λογοτεχνική γραφή η οποιαδήποτε γνώση μετουσιώνεται σε βιωματική εμπειρία για τους αναγνώστες. Ας αναλογιστούμε, για παράδειγμα, πόσο η ανάγνωση κάποιου ιστορικού μυθιστορήματος έχει συντελέσει στη γνώση μας για κάποιο ιστορικό γεγονός ή ευρύτερα για μια μακρινή ιστορική περίοδο.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να διευκρινίσουμε ότι ασφαλώς ο πρωταρχικός στόχος της διδασκαλίας με τη συνδρομή της λογοτεχνίας δεν είναι η αποσπασματική χρησιμοποίηση του όπου οι λογοτεχνικοί κείμενοι, για να αντληθούν πληροφορίες ή έστω να προκληθεί το μαθητικό ενδιαφέρον που θα οδηγήσει στην κατάκτηση μιας επιμέρους, συγκεκριμένης γνώσης. Αντίθετα, ο βασικός στόχος παραμένει το απόσπασμα που επιλέγεται συμπληρώνοντας τη διδασκαλία κάποιου γνωστικού αντικειμένου, να γίνει ταυτόχρονα το ερέθισμα οι μαθητές να διαβάσουν ολόκληρο το λογοτεχνικό έργο, να ταυτίσουν με τους ήρωές του και να βιώσουν τις εμπειρίες τους, ωριμάζοντας έτσι ψυχικά, συναισθηματικά, κοινωνικά κλπ.

Στο παρόν άρθρο επιλέγουμε να παρουσιάσουμε λογοτεχνικά κείμενα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν στη διδασκαλία ενός θέματος που εντάσσεται στο πεδίο των φυσικών επιστημών, καθώς θεωρούμε ότι σπανιότερα αξιοποιείται η λογοτεχνία σε σχέση με αυτές. Ειδικότερα, αναφορικά με το κεφάλαιο με τίτλο Λιθόσφαιρα (βλ. Γεωλογία - Γεωγραφία Α' Γυμνασίου, 2009, σσ. 69-76), όπου γίνεται λόγος για τις δυνάμεις που διαμορφώνουν την επιφάνεια της γης, θα επικεντρωθούμε στα ηφαίστεια, τα οποία συνδέονται ιδιαίτερα και με τη γεωμορφολογία του ελλαδικού χώρου. Τα λογοτεχνικά αποσπάσματα που θα παραθέσουμε αναφορικά με το συγκεκριμένο γεωλογικό φαινόμενο, θα συντελέσουν ώστε οι μαθητές των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού Σχολείου ή των πρώτων τάξεων του Γυμνασίου αρχικά να ενδιαφέρθονται να μάθουν για τα ηφαίστεια. Στη συνέχεια να οικοδομήσουν την έννοια «ηφαίστειο» και τελικά να εμπνευστούν από αυτή και να δημιουργήσουν.

Κάποια από τα λογοτεχνικά έργα που προτείνουμε καταρχάς για τη διδασκαλία των ηφαίστειων προέρχονται από τη **Μυθολογία**, καθώς αρκετοί είναι οι μύθοι που δημιουργήθηκαν κυρίως στον ελλαδικό αλλά και στον ευρύτερο χώρο της Μεσογείου, προκειμένου να ερμηνευτεί το φαινόμενο κυρίως των εκρήξεων των ηφαιστείων. Οι μύθοι αυτοί, που έχουν ως ήρωά τους τον **Ηφαίστο**, το θεό της φωτιάς, από το όνομα του οποίου άλλωστε προήρθε ο όρος «ηφαίστειο», εκφράζουν την προσπάθεια των ανθρώπων να καλύψουν με τη φαντασία τους το κενό στην επιστημονική τους γνώση. Έτσι προκύπτει για τους μαθητές αβίσσα η ανάγκη να αντιπαραβάλουν στους μύθους αυτούς την επιστημονική αλήθεια για τα ηφαίστεια, να πληροφορθείσουν και να κατανοήσουν τα αίτια δημιουργίας τους, τη δράση και τα χαρακτηριστικά τους. Η διάσταση μεταξύ της μυθολογικής και της επιστημονικής εκδοχής καταδεικνύει τελικά την πρόοδο της επιστήμης ως

αποτέλεσμα της έμφυτης ανάγκης που χαρακτηρίζει τον ανθρώπο να γνωρίσει το περιβάλλον του.

Σύμφωνα λοιπόν με τους μύθους αυτούς, κάτω από ένα βουνό που έβγαινε καπνό, φωτιά και επιπλέον βροντώδεις ήχους, είχε το σιδηρουργείο του ο θεός Ήφαιστος, ο οποίος είχε εξοριστεί από τον Όλυμπο λόγω της ασχήματος του ή λόγω διαμάχης του με την μητέρα του Ήρα ή λόγω της οργής του πατέρα του Δία. Τα ηφαίστεια μένουν όμως κατά περιόδους ανενέργα, επειδή ο Ήφαιστος δεν ζει πάντοτε εξόριστος, αλλά επανέρχεται κάπου-κάπου στον Όλυμπο, οπότε δεν λειτουργούν τα εργαστηριά του.

Η λατρεία του Ήφαιστου ήταν πολύ διαδεδομένη στην Αρχαία, όπου τοποθετούσαν το υπέρλαμπρο παλάτι του στο όρος Μόσχυλο, το οποίο επί αιώνες εξέπεμπε αναθυμάσεις. Σύμφωνα με άλλες εκδοχές το σιδηρουργείο του Ήφαιστου βρισκόταν κρυμμένο σε άλλα ηφαιστειογενή μέρη όπως ο Βεζούμιος, η Αίτνα ή οι Αιολίδες Νήσοι. Οι βροντές, που προέρχονταν από τα έγκατα αυτών των ηφαιστείων οφείλονταν στο χτύπημα του ασφυρίου του και οι ατμοί σε καπνούς από τη φωτιά του. Κατά έναν άλλο μύθο ο Ήφαιστος κατοικούσε στη Σικελία, εκεί όπου καταπλακώθηκε ο γίγαντας Εγκέλαδος (βλ. αναλυτικότερα Paul Decharme, Ελληνική Μυθολογία, τόμος Α', μτφρ. Κώστα Ζαρούκα, εκδ. Μέρμυγκα και Σοφίας Ν. Σφυρόερα, Η Μυθολογία των Ελλήνων, τόμος Α', εκδ. Ελληνικά Γράμματα).

Από τη διδασκαλία των ηφαιστείων δεν θα μπορούσαν να λείψουν τα σχετικά αποσπάσματα από το βιβλίο του **Εξυπέρι, Ο Μικρός Πρίγκιπας**. Ο παγκοσμιώς διάσημος ήρωας του, που χρησιμοποιεί το ενεργό ηφαίστειο του πλανήτη του, για να ετοιμάζει το πρωινό του, όχι μόνο δίνει το ερέθισμα για να εξηγηθούν όροι όπως ενεργά ή μη ηφαίστεια, έρας ή υποθαλάσσια αλλά και για να αναπτυχθεί στους μαθητές ένας προβληματισμός για τις αφέλειες των ηφαιστείων στο δικό μας πλανήτη, τη Γη. Πρόκειται για μια πολύ σημαντική ενότητα του κεφαλαίου «Ηφαίστεια», για την οποία πολλά θα είχαν να επωθούν, όπως, λόγου χάριν, για τη δημιουργία γεωθερμικών πηγών και τις θεραπευτικές τους ιδιότητες, για τη διαμόρφωση εξαιρετικού κάλους τοπίων και την τουριστική ανάπτυξη τους, για τη μεταλλευτική αξιοποίηση των ηφαιστειογενών περιοχών κλπ.

Ας θυμίσουμε τα σχετικά αποσπάσματα:

Το πρώι μου ήταν να φύγει συγγύρισε καλά καλά τον πλανήτη του. Καθάρισε προσεκτικά τα ηφαίστεια του που ήταν σε δράση. Είχε δύο ηφαίστεια σε δράση. Και του ερχόταν πολύ βολικά για να ζεσταίνει πάνω τους το πρωινό του. Είχε και ένα σβήσμενό ηφαίστειο. Άλλα όπως έλεγε: 'δεν ξέρεις τι γίνεται καμιά φορά'. Οταν είναι καθαρισμένα τα ηφαίστεια καίνε σιγανά και σταθερά χωρίς εκρήξεις. Οι εκρήξεις των ηφαιστείων είναι όπως παιρνει φωτιά το τζάκι. Φυσικά πάνω στη δική μας γη, είμαστε εμείς πάρα πολύ μικροί για να καθαρίσουμε τα ηφαίστεια μας. Πι αυτό δεν έχουν τελειωμό οι μπελάδες μας με δαύτα. (μτφρ. Στρατής Τσίρκας, εκδ. Ηριδανός, σ.36)

Παιδική λογοτεχνία από την Ελένη Α. Ηλιά & τον Σπύρο Κολλιάκο

Ο γεωγράφος άξαφνα συγκινήθηκε

- Μα κι εσύ έρχεσαι από μακριά! Είσαι ένας εξερευνητής.
Πρέπει να μου περιγράψεις τον πλανήτη σου!

- Ω! είπε ο μικρός πρίγκιπας, εκεί που ζω δεν έχει και
μεγάλο ενδιαφέρον, ο τόπος μου είναι πολύ μικρός. Έχω
τρία ηφαιστεία. Δυο ηφαιστεία σε δράση κι ένα σβήσμενό.
Αλλά πού ξέρει κανείς;

- Πού ξέρει κανείς; είπε ο γεωγράφος.
(Ο.π., σα. 57-58).

Έχοντας ήδη ολοκληρώσει την παρουσίαση των ηφαιστείων, τη δημιουργία τους ως αποτέλεσμα της κίνησης των λιθοσφαιρικών πλακών, τις ηφαιστειακές εκρήξεις κατά τις οποίες εκρέει η λάβα, πετρώματα δηλαδή που βρίσκονται σε ρευστή μορφή λόγω της υψηλότατης θερμοκρασίας που επικρατεί στο μανδύα κλπ., επιλέγουμε λογοτεχνικά έργα στα οποία η λέξη ηφαιστείο χρησιμοποιείται μεταφορικά. Αναφερόμαστε, για παράδειγμα, τόσο στην τρίτη ωδή από **Τα Λυρικά του Ανδρέα Κάλβου**, που έχει τον τίτλο «**Τα ηφαίστεια**» όσο και στο θεατρικό έργο του **Παντελή Πρεβελάκη**, **Το ηφαίστειο**. Το ποιητικό κείμενο του Κάλβου αναφέρεται στη δράση του πυρπολητή Κανάρη. Το θεατρικό του Πρεβελάκη αναφέρεται στην ανατίναξη της μονής του Αρκαδίου. Οι μαθητές αναζητούν και ανακαλύπτουν οι ίδιοι ότι στην πρώτη περίπτωση η λέξη ηφαιστείο χρησιμοποιείται ακριβώς για να αποδοθεί το μέγεθος της καταστροφής που προξένησε η πυρπόληση του εχθρικού στόλου και στη δεύτερη για να αποδοθεί η εικόνα του ολοκαυτώματος.

Παραθέτουμε εδώ ενδεικτικά το απόσπασμα της τρίτης ωδής των Λυρικών:

Μόνον ακούω την θάλασσαν,
΄που ωσάν μέγα ποτάμι
ανάμεσα εις τους βράχους
κτυπώντας μύρμυρίζει
γύρω εις τα σκάφη.

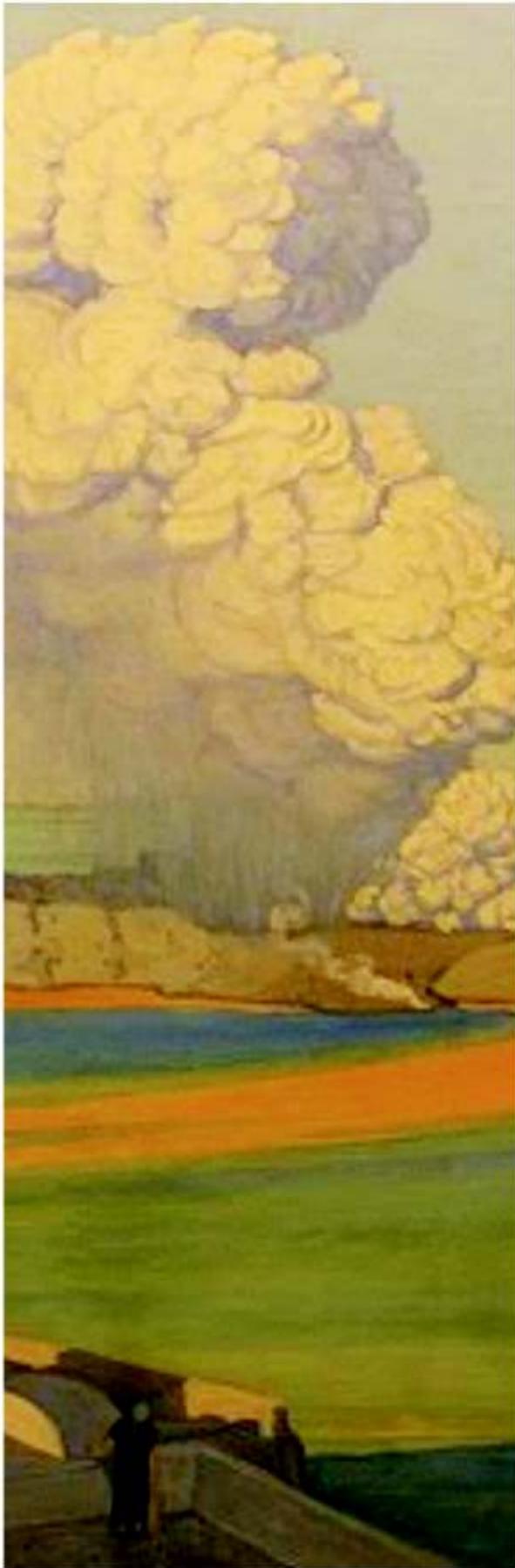
Να η κραυγαί και ο φόβος,
να η ταραχή και η σύγχυσις
από παντού στκώνονται,
και απλώνουν πολυάριθμα
πανία 'να φύγουν.

Στενόν, στενόν το πέλαγος
Ο τρόμος κάμνει. Πέφτει
Ένα καράβι επάνω
Εις τ' άλλο και συντρίβονται.
Πνίγονται οι ναύται.

Ω! πώς από τα μάτια μου
Ταχέως εχάθη ο στόλος.
Πλέον δεν ξανοίγω τώρα
Παρά καπνούς και φλόγας
Ουρανομήκεις.

Έξω από την θαλάσσιαν
Πυρκαϊάν νικήτριαι
Ιδού πάλιν εκβαίνουν
Σωσμέναι η δύο κατάμαυροι
Θαυμάσιαι πρώραι.

Σε αυτού του είδους τα κείμενα υποβάλλεται η ανυπέρβλητη δύναμη των ηφαιστείων, η φυσική καταστροφή που προκαλούν, καθώς με αυτήν συσχετίζονται οι πλέον θεαματικές όσο και ακραίες ανθρώπινες πολεμικές δραστηριότητες, που φανερώνουν το μέγεθος του πρωισμού και της θυσίας των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτές. Έτσι οι μαθητές-αναγνώστες εμπνέονται να αποδώσουν δημιουργικά ποικιλότροπα τόσο την ίδια τη δράση των ηφαιστείων όσο και άλλες εικόνες και δραστηριότητες που προσδιάζουν σε αυτήν, είτε πρόκειται για γεγονότα είτε για ψυχικές καταστάσεις κ.ο.κ.

Ο διάολος αποφασίζει να παντρευτεί.

Όταν ο διάολος έγινε πενήντα χρονών αποφάσισε πώς έφτασε σε αρκετά ώριμη ηλικία για να παντρευτεί. Διέταξε το λοιπόν τους δαιμονές του να ξεχυθούν στον κόσμο και να του φέρουν τις πιο όμορφες νύφες των ανθρώπων για να διαλέξει ταΐρι. Διαμάς τα: λεφούσια των δαιμόνων σκορπίστηκαν στον απάνω κόσμο για να εκτελέσουν την διαταγή του. Σε έναν μήνα είχαν φέρει την αποστολή τους σε πέρας και μάζεψαν σε ένα σκοτεινό δωμάτιο όλες τις κοπέλες που σύμφωνα με τα κριτήριά τους θα ταίριαζαν για γυναικες του αρχηγού τους. Τις παρέταξαν στην σειρά και άρχισαν να τις κατηχούν στον αθεϊσμό και σε κάθε όλη θεωρία αμαρτωλή. Εκείνες τρομαγμένες και συνεσταλμένες καθώς ήταν (ξεχάσαμε να πουύμε πως ο διάολος διέταξε να του φέρουν παρθένες κοπέλες) αλλά και φοβισμένες από τα αγριωπά πρόσωπα των δαιμόνων και τις αναθυμάσεις πίσσας, καπνού και θειαφιού που ανάδινε όλη η ατμόσφαιρα της κόλασης, άκουγαν με προσοχή τα λόγια τους και τα σημείωναν στο μυαλό τους. Η κατήχηση στις κοπέλες κράτησε και αυτή ακόμα έναν μήνα. Στο μεταξύ ο διάολος έκανε υπομονή καθισμένος στον θρόνο του ωσπου οι νύφες του να γίνουν έτοιμες.

Επιτέλους μετά από δύο μήνες συνολικής αναμονής έφτασε η μεγάλη μέρα που ο διάολος θα διάλεγε ταΐρι. Με την τρίαινα στο δεξί χέρι και ντυμένος απλοϊκά αλλά με φινέτσα και χάρη ο διάολος εμφανίστηκε μπροστά στο πλήθος από τις κοπέλες. Με ένα ύφος αγέρωνης υπερηφάνειας άρχισε να περνάει μπροστά από τις παραταγμένες σειρές των γυναικών και να βγάζει την ετυμηγορία του για κάθε μια από αυτές:

- Κοντή
- Ψηλή
- Στραβή
- Κουτσή
- Χοντρή
- Λεπτή
- Στραβοκάνα
- κλπ., κλπ.

Μετά από αρκετές μέρες που συνεχίστηκε αυτός ο μονόλογος και ενώ τελείωναν οι υποψήφιες κοπέλες ο διάολος βρήκε την τέλεια νύφη που όλα της τα σωματικά χαρακτηριστικά ταίριαζαν με το γούστο του. Την πήρε, το λοιπόν, από το χέρι και την οδηγήσεις μπροστά από το πλήθος έτσι που να τους βλέπουν όλοι και φώναξε:

- Έγώ ο διάολος ο μέγας άρχοντας του σκότους και της ταραχής...

Αλλά δεν πρόλαβε ν' αποσύσει τον λόγο που ξεκίνησε και ορισμένα γελάκια και χάχανα από τις πίσω σειρές των γυναικών άρχισαν να ακούγονται που χρόνω συν τα χρόνω όλο και δυνάμωναν. Τέλος όλη η αίθουσα άρχισε να δονείται από τα γέλια των γυναικών που χαχάνιζαν όλες μαζί. - Μα τι έπαθαν όλες τους και γελάνε ρώτησε φανερά απορημένος ο διάολος τους στρατηγούς του. Εκείνοι με σκυμμένα τα κεφάλια και την ουρά στα σκέλια σώπαιναν.

- Σας διατάζω εν ονόματι της εξουσίας μου να μου απαντήσετε είπε φανερά θυμωμένος ο διάολος. - Εσε, να, ψιθύρισε ένας από αυτούς. Είναι το γεγονός ότι τους διδάξαμε την ανυπαρέξια του Θεού που τους κάνει να γελάνε, σε συνδυασμό με το ότι αποκαλέσατε τον εαυτό σας διάολο. Αν δεν υπάρχει Θεός, ούτε διάολος υπάρχει. Εκ των υστέρων καταλάβαινε το σφάλμα μας αλλά ήταν αδύνατο να το διορθώσουμε. Ο διάολος που τα χρειάστηκε καταντροπιασμένος στον θρόνο του και από τότε δεν ξαναπροσπάθησε να παντρευτεί και έμεινε μπακούρης όλην την εναπομείνασα αιωνιότητα!

Περί ηθικής

Η συμπεριφορά μας, που εκτός από τα ένστικτα, τις επιθυμίες και ό, τι άλλο, καθορίζεται κι από την συνείδησή μας, την ηθική μας, αλλάζει Παλαιότερες αξίες, όπως ο λόγος τιμής, δίνουν την θέση τους στην ανάγκη για μία δράση πιο εγωιστική ίσως, πιο γρήγορη συνήθως, σε κάθε περίπτωση όμως μία δράση που να αφουγκράζεται την εποχή μας και τον κόσμο μας και να ταιριάζει σε αυτά. Να ταιριάζει «γάντι», έτσι ώστε ανάμεσα στην αντιληψή μας για τον κόσμο, για τις διαπρωτικές σχέσεις και για τη σχέση μας με τον εαυτό μας και στην πράξη μας να επέρχεται συμφωνία. Πότε όμως δεν υφίσταται μία τέτοια συμφωνία; Οταν προσπαθούμε να σκεφτούμε και να συμπεριφερθούμε σύμφωνα με ηθικές αξίες των οποίων ο ρόλος περιορίζεται στο να κρατούν αγκυλωμένη την σκέψη μας και να μας βάζουν αδιακρίτως τα ενοχλητικά τους αγκάθια στην καρδιά. Η ηθική ενός φιλοσόφου που έζησε 100, 200 ή και 2000 χρόνια πριν, μπορεί να είναι πάντοτε επίκαιρη και επίκαιρη για πάντα: ωστόσο, πρέπει να έχουμε κατά νου ότι ο άνθρωπος αυτός έζησε σε ένα διαφορετικό κοινωνικό πλαίσιο και ακόμη ίσως ότι έζησε ενάντια στην εποχή του και τις αξίες της, ενάντια ίσως και στις ίδιες τις επιταγές της ανθρώπινης φύσης, ακολουθώντας απλά και μόνο ανέφικτα θεωρητικά σχήματα. Η ηθική ενός ιδιαίτερης θρησκείας μπορεί να «προκάλεσε επανάσταση» στην εποχή του, όμως, διαιωνιζόμενη, μπορεί να προκαλέσει τον φόβο και την σύγχυση στις ανθρώπινες ψυχές. Οι αντιλήψεις μας ορίζουν και τις πράξεις μας. Ίσως είναι σκόπιμο πια να αφήσουμε πίσω μας την παραδοσιακή ηθική, δίχως να απομακρυνθούμε από τις ανθρώπινες ανάγκες. Ίσως είναι ευκταία αυτή η απομάκρυνση, γιατί μία καινούρια ηθική, διαμορφωνόμενη από καινούριους φιλοσόφους και ανταποκρινόμενη στις ανάγκες της φύσης μας και του καιρού μας, απλά θα μας φέρει, εισάγοντας την ενότητα των λόγων και των έργων, πιο κοντά στον εαυτό μας. Σε έναν εαυτό λιγότερο διασπασμένο, πιο δραστήριο, πιο ελεύθερο, που θα προχωρά με μεγαλύτερη ευκολία μέσα από τις αντιξόστητες της ζωής, σε τελική ανάλυση έναν εαυτό πιο ηθικό.

● ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ

Πράξεις και απράξια σε καιρούς κρίσης

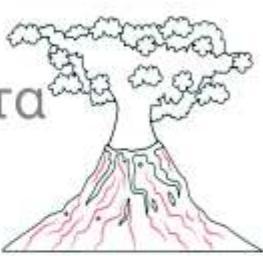
Η παρούσα κρίση, ευτυχώς ή δυστυχώς, παρέχει αφορμές για μία ατελείωτη σειρά από άρθρα, δοκίμια, αυτοκριτικής ή διαπιστώσεων εν γένει, έξαρσης της κινδυνολογίας, της εικοτολογίας και του ξεδιπλώματος θεωριών συνομιώσιας και ούτω καθεξής. Αυτά οπωδήποτε συνιστούν ένα εντατικό και έντονο εγκεφαλικό παιχνίδι και μία διανοητική άσκηση. Στο βαθμό όμως που με τις αναγνώσεις, έστω και τον στοχασμό, επάνω στην πρόσφατη και καταιγιστική αυτή διάσταση της ζωής μας, ως ατόμων και ως συνόλου, καταναλώνουμε και μηρικάζουμε ιδέες, δίχως να περάψουμε στην πράξη, αναλωνόμαστε προσπαθώντας να γεμίσουμε τον υπαρξιακό και πραγματικό πίσθι των Δαναïδων. Πρόκειται για ένα διαχρονικό αίτημα του ανθρώπου, που ωστόσο, μόνο μέσα από την αλλαγή της πραγματικότητας μέσα από τη δράση ή την προσαρμογή μας στις συνθήκες που οριθετούν την ύπαρξη μας, μπορεί να μην καταντά κενό γράμμα. Δεν μου είναι ιδιαίτερα δύσκολο να εντοπίσω εδώ τις αιτίες για το ότι δεν «σπωκάνουμαστε» από τον καναπέ, για να παλέψουμε για τη βελτίωση της ζωής μας, ακόμα και με «σπίρτο και φωτιά», αν χρειαστεί. Ελπίζω όμως σε αυτή μου την προσπάθεια να μη φανώ επιπλαίος. Τα ΜΜΕ, τα λόγια των πολιτικών, η διάχυτη αίσθηση ότι κάποιοι άλλοι γνωρίζουν καλύτερα από εμάς το καλύτερο για εμάς, η συνακόλουθη αίσθηση ότι αν προβούμε σε αλλαγές θα κάνουμε κάτι λάθος ή θα προσβάλουμε κάποιο ταμπού, θα καταπατήσουμε ηθικούς κανόνες, είναι κάποιοι από τους λόγους της αδράνειάς μας. Φυσικό και επόμενο είναι, εγώ προσωπικά, όπως και πάρα πολλοί άλλοι, να βιώνουμε μία περιδίνηση μέσα σε μία ρουφήχτρα που καταστρέφει την πρεμία του νου και τις ποιότητες της ψυχής μας και που απειλεί να αφανίσει την ίδια την υπόσταση μας.

Οι δυνατοί δρόμοι, στους οποίους αναφέρθηκα και πιο πάνω, φαίνονται να είναι δύο: είτε η κοινωνική δράση μέχρι και βίαιη εξέγερση, ή η προσαρμογή μέσα από τη φιλοσόφηση των καταστάσεων. Προσωπικά, επιλέγω το δεύτερο. Η περιχαράκωση στην ατομικότητα, ή στη ζωή της οικογένειας και ενός στενού κύκλου δικών μας ανθρώπων μπορεί κατά τη γνώμη μου να αποτελεί, εκτός από ένα καλό μέσο άμυνας απέναντι στην γενικευμένη παρακμή και καταστροφή και μία ιδιαίτερα «φιλοσοφική» και φιλοσοφημένη στάση. Ας μη λησμονούμε ότι σε παρόμοιους καιρούς, για παράδειγμα στα χρόνια της Ελληνιστικής περιόδου, ξεπήδησαν από την κρίση-σε όλα τα επίπεδα-κορυφαίοι φιλόσοφοι, τους οποίους θεωρώ περιττό να αναφέρω εδώ. Ο δρόμος αυτός λοιπόν, ένας δρόμος απομάκρυνσης από την ζωή μας ως πολιτικών όντων, είναι ένας δρόμος γερά θεμελιωμένος από δυνατά μαλά, ένας δρόμος καθόλα ηθικός και με ισχυρές αξιώσεις ως προς την ορθότητά του. Είναι από την άλλη και ένας δρόμος δοκιμασμένος και νομίζω, αρκετά αποτελεσματικός, που αξίζει να ακολουθήσουμε.

Δεν μπορούμε βέβαια να τα έχουμε όλα: και τύχεις θα έχουμε που η πολιτική ζωή επισυμβαίνει πάρα τη θέλησή μας και με εμάς απόντες και μία αίσθηση πικρίας ότι, στην εποχή μας, δε βάλαμε κάποιο λίθο στο κτίσμα της προόδου και της αλλαγής. Η ζωή όμως είναι πολύτιμη για να κατασπαταλάται στο άσκοπο, το πιστεύω αυτό, από ανθρώπους που δεν έχουν σαρφεί εικόνα για αυτήν και για το πώς πρέπει να τη ζήσουν ώστε να είναι ικανοποιημένοι. Μπορούν οι ιδέες μου αυτές να περάσουν για αντικοινωνικές και ανθίσκες: Είμαι σίγουρος πως μπορούν. Επιμένω όμως και θα επιμένω στο παρακάτω: η επιλογή της μίας ή της άλλης στάσης είναι καθόλα θεμιτή και αν έχουμε μία ισχυρή ελευθερία σε αυτή τη γη, αυτή είναι η ελευθερία της σκέψης μας καθώς και της ώρωμης και συνειδητής μας πράξης.

● ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΓΓΕΛΗΣ

Ηφαιστειακή δραστηριότητα στην Ελλάδα

Hφαίστειο θεωρείται κάθε άνοιγμα στην επιφύνεια της Γης, δια μέσου του οποίου διέρχεται μάγμα, τεμάχη πετρωμάτων, αέρια και σποδός από το εσωτερικό της.

Ενεργά ονομάζονται συνήθως τα ηφαιστεία εκείνα που έδρασαν κατά τους ιστορικούς χρόνους. Πρακτικότερα, οι επιστομένες θεωρούν ένα ηφαίστειο ενεργό όταν παρουσιάζει κάποια μορφή συγχρονής δραστηριότητας. Η δραστηριότητα αυτή δεν είναι κατ' ανάγκη εκρηκτική, αλλά μπορεί να είναι σεισμική ή ακόμη και απλή εκλύση αερίων.

Στον Ελληνικό χώρο το Ηφαιστειακό Τέξιο του Αιγαίου αποτελείται από τα ηφαιστεία των Λιχαδών, του Σουσακίου, του Πόρου, των Μεθάνων, της Μήλου, της Κιμώλου, της Σαντορίνης, της Αντιπάρου, των Χριστιανιών, της Κω και της Νισύρου. Από τα ηφαιστεία, αυτά την κυριότερη δράση έχουν τα ηφαιστεία της Νισύρου και της Σαντορίνης, ενώ αυτό των Μεθάνων βρίσκεται σε μεταηφαιστειακή δράση.

Το ηφαίστειο της Σαντορίνης

Η έκρηξη του ηφαιστείου της Σαντορίνης το 1.650 π.Χ. ήταν μια από τις μεγαλύτερες στα τελευταία 10.000 χρόνια. Η τέφρα σκέπασε μια μεγάλη έκταση στην ανατολική Μεσόγειο και την Τουρκία. Πιθανά, η έκρηξη ήταν η αιτία για το τέλος του Μινωικού πολιτισμού στην Κρήτη.

Η Σαντορίνη έχει γίνει από πολυσύνθετες μεταπτώσεις ηφαιστείων. Έχουν γίνει τουλάχιστον 12 μεγάλες ισχυρές έκρηξεις στα τελευταία 200.000 χρόνια, στο νησί. Το Ακρωτήρι είναι μια Μινωική πόλη στα νότια της Θήρας και ήρθε στο φως από αρχαιολογικές έρευνες.

Φαίνεται από τις ανασκαφές ότι οι κάτοικοι είχαν εκκενώσει με επιτυχία την πόλη πριν την έκρηξη, εξ αιτίας του γεγονότος ότι κανένα ανθρώπινο σώμα δεν βρέθηκε μέσα στην τέφρα.

Έντεκα έκρηξεις έγιναν μέχρι το 197 π.Χ., στα δύο νησιά, τη Σαντορίνη και στη Νέα Καμένη. Η πιο πρόσφατη έκρηξη της Σαντορίνης ήταν το 1950, στην Νέα Καμένη. Η έκρηξη κράτησε λιγότερο από ένα μήνα. Το αποτέλεσμα της ήταν η δημιουργία θόλου και η παραγωγή λάβας.

Ηφαιστειακή δραστηριότητα στη Μήλο

Στη νήσο Μήλο δεν έλαβαν χώρα μεγάλους μεγέθους ηφαιστειακές δραστηριότητες σε ιστορικούς χρόνους αλλά αντίθετα παρατηρήθηκαν κατά διασπρώματα μεγάλες μεταβολές στη θερμοκρασία και στην ένταση των ατμϊδων και των θερμών πηγών. Πολλοί ερευνητές συσχετίζουν αυτές τις δραστηριοτήσεις με την ηφαιστειακή δραστηριότητα του ηφαιστείου της Σαντορίνης.

Το ηφαίστειο των Μεθάνων

Σύμφωνα με πληροφορίες, παρατηρήθηκε στη χερσόνησο των Μεθάνων ηφαιστειακή δράση γύρω στα 250π.Χ., όπου και σχηματίστηκε θόλος από τον οποίο βγήκε καπνός και έρευνες λάβα. Ήταν δημιουργήθηκε ο ηφαιστειακός δόμος «Καμένο Βουνό». Η έλλειψη ηφαιστειακών υλικών στην ευρύτερη περιοχή δειχνεί ότι η έκρηξη ήταν ασθενής.

Το ηφαίστειο της Νισύρου

Η ηφαιστειακή δραστηριότητα στη Νίσυρο είναι ήδη γνωστή από την Ελληνική Μυθολογία, εκεί όπου ο δίας καταπόντισε το γιο του Πολυβότη, ο οποίος προσπάθησε να διαφύγει από τον Όλυμπο κλέβοντας την φωτιά. Ωστόσο, ασφαλή στοιχεία για προϊστορικές έκρηξεις δεν υπάρχουν παρόλο που η ηφαιστειακή δράση συνεχίζεται με έντονους ρυθμούς τους προηγούμενους αλλά και τον παρόντα αιώνα. Οι κυριότερες έκρηξεις έχουν καταγραφεί το 1422, το 1830, το 1871, το 1873 και η τελευταία έκρηξη που πραγματοποιήθηκε το 1888.

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΗΦΑΙΣΤΕΙΩΝ

Οι ηφαιστειακές εκρήξεις είναι ένα από τα γεωλογικά φαινόμενα που θεωρούνται προβλέψιμα, με την προϋπόθεση ότι η δραστηριότητα ενός ηφαιστείου παρακολουθείται και ελέγχεται μεθοδικά. Η δάφορος όμως λόγους, κύρια οικονομικούς, αυτό επιτυγχάνεται σε ελάχιστες περιπτώσεις ηφαιστείων, σε παγκόσμια κλίμακα. Τα πρόδρομα φαινόμενα των ηφαιστειακών εκρήξεων είναι τα ακόλουθα:

- Σεισμική δραστηριότητα.
- Εδαφικές παραμορφώσεις στο χώρο του ηφαιστείου.
- Υδροθερμικά φαινόμενα.
- Χημικές μεταβολές.

Ανεξάρτητα από την προβλεψιμότητα ή όχι των ηφαιστειακών εκρήξεων, η μείωση των απωλειών σε ανθρώπινες ζωές επιτυγχάνεται κυρίως μέσω της ανάπτυξης λεπτομερών σχεδίων εκκένωσης της περιοχής γύρω από το ηφαίστειο.

Επιπλέον, η μείωση των οικονομικών απωλειών είναι εφικτή μέσω του καθορισμού των χρήσεων γης, ο οποίος είναι αποτέλεσμα λεπτομερούς χαρτογράφησης της ηφαιστειακής επικινδυνότητας των περιοχών γύρω από το ηφαίστειο. Η τελευταία προκύπτει από την επειδεργασία γεωλογικών δεδομένων από προηγούμενα ηφαιστειακά συμβάντα, τοπογραφικών στοιχείων, καθώς και πιθανών μοντέλων διασποράς των ηφαιστειακών προϊόντων, που βασίζονται κυρίως σε μετεωρολογικές παραμέτρους.

Για την αντιμετώπιση των ηφαιστείων συνιστάται η κατασκευή μικρών φραγμάτων για την παρεμπόδιση ή την εκτροπή των ροών λάβας, καθώς και η ψυξή της με τη χρήση τεραστίων ποσοτήτων νερού.

ΜΕΤΡΑ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

A. ΠΡΙΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΡΗΞΗ

- Η αποτέλεσμα της ηφαιστειακής εκρήξεις, όπως λασποροές, κατολισθήσεις, σεισμούς, ηφαιστειακή στάχτη και ζέινη βροχή, τσουνάμι.
- Εάν κατοικείτε σε περιοχή κοντά σε ηφαιστείο καταστρώστε οικογενειακό σχέδιο εκκένωσης και επιλέξτε κατάλληλη οδό διαφυγής.
- Στην περίπτωση που τα μέλη της οικογένειας βρίσκονται μακριά μεταξύ τους (οι γονείς στους χώρους εργασίας και τα παιδιά στο σχολείο) καταστρώστε σχέδιο συνάντησης σε ασφαλή χώρο μακριά από τον τόπο της καταστροφής.

B. ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΕΚΡΗΞΗΣ

- Ακολουθήστε πιστά τις οδηγίες εκκένωσης που δίδονται από τις αρχές

Εάν βρεθείτε σε κλειστό χώρο:

- Κλείστε όλες τις πόρτες και τα παράθυρα
- Μεταφέρετε όλα τα κατοικίδια ζώα σε στεγασμένο χώρο
- Μεταφέρετε όλα τα μηχανήματα σε στεγασμένο χώρο

Εάν βρεθείτε σε ανοιχτό χώρο:

- Αποφύγετε την κίνηση κατά τη διεύθυνση του ανέμου
- Προσπαθήστε να καλυφθείτε σε στεγασμένο χώρο. Εάν αυτό δεν είναι δυνατό, καλύψτε το κεφάλι σας για να προστατευθείτε από πιθανά στερεοποιημένα ηφαιστειακά υλικά.
- Κινηθείτε σε περιοχές με σχετικά υψηλό υψόμετρο για να προστατευθείτε από τις ροές λάβας και από πιθανές λασποροές.
- Φορέστε μακριά ρούχα, προστατευτικά γυαλιά ασφαλείας και μάσκα μιας χρήσεως για να προστατευθείτε από την ηφαιστειακή στάχτη.

G. ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΕΚΡΗΞΗ

- Παραμείνετε σε στεγασμένο χώρο, ιδιαίτερα αν υπάρχει χρόνιο αναπνευστικό πρόβλημα.
- Συνεχίστε να φοράτε προστατευτικά γυαλιά ασφαλείας καθώς και μάσκα μιας χρήσεως.
- Συνεχίστε να φοράτε μακριά ρούχα.
- Καθαρίστε τις στέγες των σπιτιών από την ηφαιστειακή στάχτη, η οποία μπορεί να γίνει πολύ βαριά και να προκαλέσει καταπτώσεις.
- Αποφύγετε την οδήγηση κατά τη διάρκεια της πτώσης της ηφαιστειακής στάχτης.